

STANDARDIZACIJA

Bilten JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

4

Izdavač

JUGOSLOVENSKI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU

Beograd, Cara Uroša 54

Odgovorni urednik

Slavoljub Vitorović, dipl. inž.

Urednik za štampu: Dobrinka Čonkin

S A D R Ž A J

	<i>Strana</i>
<i>J. Đuriček, dipl. hem. — Dosadašnji radovi Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) u oblasti cevi i fittinga od plastičnih masa</i>	71
<i>Predlog revizije standarda za javnu diskusiju:</i>	
<i>JUS G.SI.501 — Plastične mase. Određivanje pH-vrednosti vodenog ekstrakta polivinilhlorida (PVC)</i>	75
<i>Anotacije predloga standarda za javnu diskusiju iz oblasti:</i>	
<i>— uglja i koksa</i>	76
<i>— hemijskih ispitivanja gvožđa i čelika</i>	76
<i>— za čelične cevi</i>	76
<i>— ispitivanja veštačke kože na bazi plastičnih masa</i>	77
<i>— industrijskih dizalica</i>	77
<i>— plinskih aparata za domaćinstvo</i>	77
<i>— šinskih vozila</i>	78
<i>Izmene u JUS M.B1.510, 520, 530; JUS M.B1.515, 525, 530 i JUS K.C1.005</i>	78
<i>Ispravke u JUS M.C3.506</i>	78
<i>Međunarodna standardizacija — Primljena dokumentacija</i>	79
<i>— Informacije ISO</i>	83

DOSADAŠNJI RADOVI MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE ZA STANDARDIZACIJU (ISO) U OBLASTI CEVI I FITINGA OD PLASTIČNIH MASA

Rad na standardizaciji cevi i fittinga od plastičnih masa u Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju (ISO) odvijao se od 1960. do 1970. u okviru Tehničkog komiteta 5—cevi i fitinzi, Potkomiteta 6 — Cevi i fitinzi od plastičnih materija za provod fluida (ISO/TC 5/SC 6). U toku 1970. god. Potkomitet za cevi i fittinge iz plastičnih masa prerastao je u poseban Tehnički komitet ISO/TC 138 — Cevi i fitinzi od plastičnih materija. Ovaj novi Tehnički komitet u maju ove godine održaće I plenarno zasedanje i sastanke radnih grupa bivšeg Potkomiteta SC 6 prvi put kao ISO/TC 138.

Rad potkomiteta SC 6 odvijao se u radnim grupama 1, 2, 3, 4 i 5, koje se prema predlogu TC 5/SC 6 od 26. III 1969. označavaju slovima A, B, C, D i E. U toku 1970. godine osnovana je nova radna grupa F čije osnivanje je pokrenuto na zasedanju 1969. god. Sekretarijat potkomiteta SC 6 držala je Holandija, kao i sadašnji Tehnički komitet TC 138 u koji je prerastao ovaj Potkomitet.

Tehnički komitet ISO/TC 138 je nastavio rad u već postojećim radnim grupama.

Sekretarijat radne grupe A — »Plastične cevi i fitinzi za otpadne vode i drenažu« drži Nemačka. Delokrug rada ove radne grupe je izrada specifikacija za plastične cevi i fittinge za:

- Cevi u gradovima za otpadne vode pri normalnim temperaturnim uslovima,
- Cevi u gradovima za otpadne vode sa povišenim temperaturnim uslovima,
- Cevi za drenažu pod zemljom,
- Cevi za drenažu na otvorenim površinama.

Sekretarijat radne grupe B — »Plastične cevi i fitinzi za snabdevanje vodom« drži Švajcarska. Delokrug rada ove radne grupe je izrada specifikacija za cevi i fittinge za:

- Mlaku vodu unutar zgrade,
- Mlaku vodu izvan zgrade,
- Toplu i vruću vodu unutar zgrade.

Sekretarijat radne grupe C — »Plastične cevi i fitinzi za primenu u industriji« drži Italija. Delokrug rada ove radne grupe je izrada specifikacija za cevi i fittinge u cilju primene u industriji i to za:

- Komprimovani vazduh,
- Vakuum,
- Gasove za primenu u medicini.

Za hemikalije u tečnom stanju, a koje se prenose plastičnim cevima, radna grupa mora odrediti dozvoljena minimalna mehanička svojstva kao funkciju temperature i vremena kontakta hemikalije na plastične cevi.

Sekretarijat radne grupe D — »Cevi i fitinzi od plastičnih masa za snabdevanje domaćinstava gasom« drži Holandija. U ovoj radnoj grupi predviđena je izrada specifikacija za:

- Cevi i fittinge za protok gasova i to prvenstveno na niskim temperaturama. Sirovine za izradu ovih cevi su: neomekšani PVC, PE velike gustoće i visoko molekularni PVC. Potrebno je odrediti vrstu gasova i njihovu dozvoljenu koncentraciju.

Sekretarijat radne grupe E — »Metode ispitivanja cevi i fittinga od plastičnih masa i opšte osobine cevi i fittinga iz novih materijala« drži Francuska. Predviđena je izrada opštih metoda ispitivanja cevi i fittinga, a koje treba da ispunjavaju zahteve grupe A do D.

Sekretarijat radne grupe F — »Ojačane cevi i fitinzi od plastičnih masa za sve primene«.

U Tehnički komitet ISO/TC 138 21 zemlja je prijavljena kao aktivni član a 8 člana su posmatrači. Kao aktivni članovi prijavljene su i to: Austrija, Australija, Belgija, Čehoslovačka, Danska, Finska, Francuska, Nemačka, Irska, Italija, Japan, Holandija, Norveška, Poljska, Južno-afrička Republika, Španija, Švedska, Švajcarska, Velika Britanija, SAD i SSSR. Članovi posmatrači su sledeće zemlje: Kanada, Mađarska, Izrael, Novi Zeland, Peru, Portugalija, Rumunija i Jugoslavija.

U toku desetogodišnjeg rada održano je 10 plenarnih zasedanja, pripremljeno je i izdato 11 preporuka, 7 predloga preporuka i 54 nacrtu preporuka.

Sledeće preporuke su izdate i to:

- R 161 (1970) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida (spoljni prečnici i nazivni pritisci). I deo: Metričke serije.
- R 264 (1962) — Cevi i fitinzi od plastičnih masa. Fitinzi sa naglancima za cevi pod pritiskom. Osnovne dimenzije. Metričke revije.
- R 264 (1970) — Dopuna 1 preporuke ISO/R 264—1962.
- R 265 (1962) — Cevi i fitinzi od plastičnih masa. Fitinzi sa naglavkom i pravim krajem za kanalizaciju. Osnovne dimenzije. Metričke serije.
- R 330 (1969) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida (spoljašnji prečnici i nazivni pritisci) II deo: inč serija.
- R 580 (1967) — Ispitivanje zagrevanjem u sušnici oblikovanih fittinga od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC) za primenu pod pritiskom.
- R 727 (1968) — Spojke sa naglavkom za cevi pod pritiskom. Fitinzi sa naglavkom od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC). Metričke serije.
- R 1164 (1969) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida. Polietilenske (PE) cevi. Tolerancije spoljašnjeg prečnika.
- R 1165 (1969) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida. Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida (PVC). Tolerancije debljine zidova do 6 mm.
- R 1166 (1970) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida. Polietilenske (PE) cevi. Tolerancije i debljine zidova do 6 mm.
- R 1167 (1970) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida. Određivanje otpornosti prema unutrašnjem pritisku (pritisak prskanja).
- R 1330 (1970) — Cevi od plastičnih masa za provod fluida. Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida, tolerancije spoljašnjeg prečnika.

Izdati su sledeći predlozi preporuka i to:

- DR 2034 — Cevi od plastičnih masa za protok fluida (spoljašnji prečnici i nazivni pritisci). Deo I. Metričke serije (revizija ISO/R 161).
- DR 2035 — Ispitivanje otpornosti prema pritisku presovanih fittinga od neplastificiranog polivinilhlorida za tip spajanja sa elastičnim zaptivnim prstenom, za cevi pod pritiskom.
- DR 2043 — Ispitivanje u peći presovanih fittinga od neplastificiranog polivinilhlorida za tip spajanja sa elastičnim zaptivnim prstenom, za cevi pod pritiskom.
- DR 2044 — Ispitivanje unutrašnjeg hidrauličnog pritiska injekciono presovanih spojki sa naglavkom od neplastificiranog polivinilhlorida, povezanih lepljenjem, za cevi pod pritiskom.
- DR 2045 — Jednostruki naglavak za cevi od neplastificiranog polivinilhlorida sa tipom spajanja elastičnim zaptivnim prstenovima. Najmanje debljine.
- DR 2048 — Fitinzi sa dvostrukim naglavkom za cevi pod pritiskom od neplastificiranog polivinilhlorida sa elastičnim zaptivnim prstenovima za spajanje. Najmanja dubina.
- DR 2056 — Cevi i fitinzi. Fitinzi od polivinilhlorida dobiveni injekcionim oblikovanjem. Određivanje temperature omekšavanja po Vikatu. Metode ispitivanja.

U pojedinim radnim grupama u toku su radovi i dalje dopune i proučavanja sledećih nacrtu predloga i to:

- DP 153 — Spojke sa naglavkom za otpadne vode u domaćinstvu i u industriji. Spojke sa ravnim naglancima od neplastificiranog polivinilhlorida. Metričke serije.
- DP 159 — Spojke sa naglavkom za cevi pod pritiskom. Osnovne dimenzije. Inč serija.
- DP 214 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida. Određivanje temperature omekšavanja po Vikatu.
- DP 215 — Cevi od polietilena. Određivanje uzdužnih promena.
- DP 216 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida. Određivanje uzdužnih promena.
- DP 217 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida. Određivanje upijanja vode.
- DP 218 — Ispitivanje na propuštanje sklopljenih spojeva između fittinga i cevi od polietilena, pod uslovima delimičnog vakuuma.
- DP 219 — Ispitivanje otpornosti prema curenju sklopljenih spojeva između fittinga i cevi od polietilena pri unutrašnjem pritisku.
- DP 220 — Ispitivanje otpornosti prema curenju sklopljenih spojeva između fittinga i cevi od polietilena kada su izloženi savijanju.
- DP 221 — Određivanje otpornosti prema izvlačenju sklopljenih spojeva između fittinga i cevi od polietilena.
- DP 222 — Ispitivanje otpornosti prema pritisku injekciono oblikovanih fittinga od neplastificiranog polivinilhlorida za tip spajanja pomoću elastičnih zaptivnih prstenova.

- DP 223 — Ispitivanje na propuštanje plastičnih zaptivnih spojeva za cevi od neplastificiranog polivinilhlorida.
- DP 224 — Ispitivanje na propuštanje sklopa elastičnog zaptivnog prstena i cevi od neplastificiranog polivinilhlorida pod uslovima delimičnog vakuuma.
- DP 225 — Naglavci za cevi pod pritiskom od neplastificiranog polivinilhlorida sa tipom spajanja pomoću elastičnih zaptivnih prstenova. Dubina spajanja.
- DP 226 — Spajanje naglavaka za cevi pod pritiskom od neplastificiranog polivinilhlorida. Dubina spoja za dvostruki naglavak.
- DP 227 — Dubina naglavka fittinga, od neplastificiranog polivinilhlorida za otpadne vode u domaćinstvu i u industriji sa tipom spajanja pomoću elastičnih zaptivnih prstenova.
- DP 228 — Ispitivanje u peći presovanih fittinga iz neplastificiranog polivinilhlorida za primenu u otpadnim vodama.
- DP 232 — Lepkovi za cevi i fittinge iz neplastificiranog polivinilhlorida. Glava II — Pojedinačni uslovi — deo II A: lepкови za hladno spajanje, na bazi »razblaženog rastvora« sa puniocem.
- DP 233 — Glava II B: lepкови za hladno spajanje, na bazi »jakih rastvora« sa puniocem.
- DP 248 — Opšti uslovi za neplastificirane polivinilhlordne cevi.
- DP 249 — Opšti uslovi za polietilenske cevi.
- DP 261 — Spojke sa naglavkom za cevi pod pritiskom. Osnovne dimenzije. Metričke serije.
- DP 262 — Merenje dimenzija cevi od neplastificiranog polivinilhlorida i polietilena.
- DP 281 — Povećanje spoljašnjeg prečnika serije iz ISO/R 161.
- DP 296 — Dozvoljene količine olova i kalaja u cevima od neplastificiranog polivinilhlorida namenjenih za protok vode.
- DP 297 — Klasifikacija i određivanje gustoće polietilena u obliku cevi.
- DP 311 — Ispitivanje žilavosti slobodnim padom cevi od neplastificiranog polivinilhlorida.
- DP 318 — Metoda određivanja mogućnosti ekstrakcije olova i kalaja iz cevi od neplastificiranog polivinilhlorida.
- DP 319 — Zahtevi za gubitak pritiska u spojkama kod pravolinijskog spajanja (cevi za cevi) cevi od polietilena.
- DP 320 — Dimenzije prirubnica za cevi i fittinge od neplastificiranog polivinilhlorida za vodove pod pritiskom. Metričke serije.
- DP 331 — Radni pritisci za cevi od neplastificiranog polivinilhlorida, za protok pijaće vode temperature do 45°C.
- DP 332 — Cevi od polietilena visoke gustoće za protok pijaće vode temperature do 40 °C.
- DP 333 — Cevi od polietilena visoke gustoće, za protok pijaće vode. Najmanja debljina zida.
- DP 334 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida za protok pijaće vode unutar zgrade. Najmanji nazivni spoljašnji prečnici. Metričke serije.
- DP 335 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida za protok pijaće vode van zgrade. Najmanji nazivni spoljašnji prečnik. Metričke serije.
- DP 337 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida, za protok pijaće vode. Najmanja debljina zida.
- DP 338 — Cevi od polietilena niske gustoće, za protok pijaće vode. Najmanja debljina zida.
- DP 343 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida. Određivanje zateznih svojstava.
- DP 344 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida. Zatezna svojstva. Zahtevi ispitivanja.
- DP 345 — Cevi od polivinilhlorida sa velikom otpornošću prema udaru. Mehanička svojstva.
- DP 360 — Spojke sa naglavkom za cevi pod pritiskom. Fitingi sa naglavkom od neplastificiranog polivinilhlorida. Metričke serije (revizija ISO/R 727 izdanja 1968).
- DP 361 — Plastične cevi za protok fluida. Cevi od hloriranog polivinilhlorida (CPVC). Tolerancije spoljašnjeg prečnika.
- DP 362 — Plastične cevi za protok fluida. Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida (CPVC). Tolerancije debljine zidova do 6 mm.
- DP 363 — Plastične cevi za protok fluida. Cevi od polipropilena (PP). Tolerancije spoljašnjeg prečnika.
- DP 364 — Plastične cevi za protok fluida. Cevi od polietilena (PE). Tolerancije debljine zidova do 6 mm.
- DP 366 — Lepkovi za cevi i fittinge od neplastificiranog polivinilhlorida. Deo 1: Opšti uslovi i metode ispitivanja.
- DP 367 — Lepkovi za cevi i fittinge od neplastificiranog polivinilhlorida. Deo 2. Pojedinačni uslovi. Odeljak 1: Lepkovi za hladno spajanje, na bazi »razblaženih rastvora«.
- DP 368 — Lepkovi za cevi i fittinge od neplastificiranog polivinilhlorida. Deo 2. Pojedinačni uslovi. Odeljak 2. Lepkovi za hladno spajanje, na bazi »jakih rastvora«.
- DP 374 — Cevi od neplastificiranog polivinilhlorida. Otpornost prema stvaranju spoljašnjeg mehura. Metoda ispitivanja.

- DP 375 — Terminologija za cevi i fittinge za spojeve u zemlji, za otpadne vode i drenažu (uključivo drenažu zemljišta).
- DP 376 — Dimenzije naglavka i venca cevi i fittinge od neplastificiranog polivinilhlorida, za spojeve cementiranog tipa u zemlji i za vodove otpadnih voda.
- DP 378 — Uslovi za uzidane cevi od polivinilhlorida, za protok gasa u domaćinstvu. Metričke serije.
- DP 387 — Dimenzije naglavka i venca cevi i fittinga od neplastificiranog polivinilhlorida; sa okruglom gumenom zaptivkom kružnog preseka i sličnim gumenim zaptivnim prstenovima za naglavke tipa S (kratke) za polaganje u zemlji i za vodove otpadnih voda.
- DP 388 — Cevi i fitinzi od neplastificiranog polivinilhlorida, za polaganje u zemlju i za sisteme otpadne vode unutar zgrada.

Dosadašnji rad ovog potkomiteta je bio vrlo aktivan. Za standardizaciju ove oblasti postoji interesovanje i u našoj industriji, s obzirom na sve veću proizvodnju i primenu cevi i fittinga od plastičnih masa. Iz oblasti cevi i fittinga od plastičnih masa za sada ima 12 jugoslovenskih standarda. U perspektivnom radu predviđena je izrada i donošenje jugoslovenskih standarda prema ISO preporukama. Uključivanje naše zemlje kao aktivnog člana u Tehnički komitet ISO/TC 138 nije predviđeno, s obzirom da je inicijative za nacionalnu standardizaciju u ovoj oblasti bila do sada malo, iako bi je trebalo znatno više, s obzirom na perspektivu ove grane; samim tim ne može se očekivati ni aktivno učešće na međunarodnoj standardizaciji.

Djuriček Jelisaveta, dipl. hem.

Predlog revizije standarda br. 9504	Plastične mase ODREĐIVANJE pH-VREDNOSTI VODENOG EKSTRAKTA POLIVINILHLORIDA (PVC)	J U S G. S1. 501 1971.
<i>Plastics. Determination of pH-value of aqueous extract of polyvinylchloride (PVC)</i>		
<p><i>Ovaj standard nastao je preradom JUS G.S1.501, izdatog 1967. god. Metoda propisana ovim standardom odgovara predlogu preporuke br. 1264 Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) — Tehnički komitet za plastične mase.</i></p>		
<p>Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. avgust 1971.</p>		
<p>1 Predmet standarda</p>	<p>Ovaj standard opisuje metodu za određivanje pH vodenog ekstrakta polivinilhloridne smole. Ovo određivanje je korisno za ocenu njenih električnih osobina i izbor sredstava za stabilizaciju pri izradi smeša.</p>	
<p>2 Princip</p>	<p>Pomeša se određena masa uzorka sa određenom količinom vodenog rastvora natrijumhlorida, koji se prethodno mora neutralisati na pH $7,0 \pm 0,2$. Zatim se dobijeni rastvor meša i dekantira, i pomoću pH-metra sa staklenom elektrodom izmeri pH-vrednost dobijene smeše u tečnoj fazi, na temperaturi 20 ± 5 °C.</p>	
<p>3 Pribor</p>	<p>Za određivanje ovom metodom upotrebljava se sledeći pribor:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pH-metar (aparatus za merenje pH), sa staklenom elektrodom i podelom skale na 0,1 pH, — mešalica, mehanička sa trešenjem, — čaša, zapremine 100 ml, — erlenmajer, zapremine 100 ml, sa brušenim zapašaćem, — pipeta. <p>Napomena: Pre prve upotrebe, staklene posude se moraju dezaktivirati na sledeći način: posude se potope u 10%-ni rastvor hlorovodonične kiseline 2 puta u toku 2 dana; isperu se destilisanom vodom 4 do 5 puta i suše se u peći 24 sata na temperaturi 120 °C.</p>	
<p>4 Potrebni reagensi</p>	<p>Za određivanje ovom metodom upotrebljava se 1%-ni rastvor natrijumhlorida, neutralan ili neutralisan na pH $7,0 \pm 0,2$, pomoću kiselog ili alkalnog rastvora 0,01 n.</p>	
<p>5 Postupak</p>	<p>5.1 Slepa proba</p> <p>Pre merenja pH-vrednosti vodenog rastvora ispitivanog uzorka, potrebno je uraditi slepu probu sa rastvorom natrijumhlorida. Ako izmerena vrednost pH iznosi 6,8 do 7,2, rastvor odgovara svojoj nameni. Ukoliko to nije slučaj, rastvor se ponovo neutrališe na način napred naveden.</p>	
<p>5.2 Određivanje</p>	<p>U erlenmajer zapremine 100 ml (koji se prethodno ispere rastvorom natrijumhlorida, unese se $10 \pm 0,5$ g uzorka i 50 ± 2 ml rastvora natrijumhlorida. Boca se začepi i postavi na mehaničku mešalicu. Mešanje treba da bude dosta snažno sa trajanjem od 60 ± 5 minuta. Posle toga se ostavi da stoji 5 do 10 minuta da bi se na dnu ili na površini tečnosti sakupio uzorak.</p> <p>Pomoću pipete se uzme 30 do 40 ml rastvora i prenese u čašu zapremine 100 ml koja se prethodno mora isprati rastvorom natrijumhlorida (ako se primeti pojava velike pene, rastvor se pre toga mora filtrirati). Zatim se izmeri vrednost pH ovog rastvora na temperaturi 20 ± 5 °C pomoću pH-metra.</p> <p>Potrebno je izvršiti dva određivanja i dobijene vrednosti izraziti u pH-jedinicama sa jednom decimalom.</p> <p>Ako je razlika dva merenja u nizu ispitivanja veća od 0,2 pH-jedinice, moraju se izvršiti nova ispitivanja sve dok se ovaj uslov ne zadovolji.</p>	
<p>6 Izražavanje rezultata</p>	<p>Izračuna se aritmetička sredina dveju vrednosti koje su kao konačne zadržane, uz zaokružavanje na prvoj decimali.</p> <p>Veza sa drugim standardima JUS G.C1.320 — Plastične mase. Polivinilhlorid</p>	

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDARDA
IZ OBLASTI UGLJA I KOKSA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. avgust 1971.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju predlozi jugoslovenskih standarda iz oblasti uglja i koksa, i to:

Predlog br. 9505	Metode ispitivanja uglja i koksa. Određivanje kalorične vrednosti po metodi kalorimetrijske bombe	JUS B.H8.318
Predlog br. 9506	Čvrsta mineralna goriva. Termini i definicije. Priprema uglja	JUS B.H1.001
Predlog br. 9507	Čvrsta mineralna goriva. Termini i definicije. Uzimanje uzoraka i ispitivanje uglja	JUS B.H1.002
Predlog br. 9508	Čvrsta mineralna goriva. Prikazivanje rezultata separisanja uglja	JUS B.H1.030
Predlog br. 9509	Priprema uglja. Šematsko prikazivanje separisanja uglja	JUS M.J2.021

Predlozi standarda izrađeni su na bazi dokumentacije Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO, Tehničkog komiteta za čvrsta mineralna goriva ISO/TC 27.

Predlog JUS B.H8.318 je revizija standarda JUS B.H8.318 iz 1965. godine, prema predlogu preporuke ISO/1928.

Materijal — predlozi standarda umnoženi su i dostavljeni zainteresovanim preduzećima, institutima, fakultetima i ustanovama na mišljenje.

Interesenti koji nisu dobili ove predloge mogu da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša br. 54 11000/933) sa zahtevom da im se materijal dostavi.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDARDA
IZ OBLASTI HEMIJSKIH ISPITIVANJA GVOŽĐA I ČELIKA**

Rok za dostavljanje primedaba: 1. avgust 1971.

Stavljaju se na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 9510	Metode ispitivanja hemijskog sastava gvožđa i čelika.	
	„ Fotometrijsko određivanje vanadijuma	JUS C.A1.072
Predlog br. 9511	„ Fotometrijsko određivanje aluminijuma	JUS C.A1.080
Predlog br. 9512	„ Fotometrijsko određivanje kalaja	JUS C.A1.083
Predlog br. 9513	„ Potenciometrijska određivanja arsena ..	JUS C.A1.085
Predlog br. 9514	„ Volumetrijsko određivanje azota	JUS C.A1.090

Inicijator za donošenje ovih standarda je bila stručna komisija za hemijska ispitivanja gvožđa i čelika, a njeni pojedini članovi bili su autori pojedinih nacrti predloga standarda.

Zainteresovane organizacije, koje žele da dobiju navedene predloge standarda treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju, Beograd, poštanski fah 933.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDARDA
ZA ČELIČNE CEVI**

Rok za dostavljanje primedbi: 1. avgust 1971.

Stavlja se na javnu diskusiju sledeći predlog revizije standarda:

Predlog br. 9515	Čelične cevi bez šava. Oblik i mere	JUS C.B5.221
-------------------------	---	---------------------

Inicijatori za pokretanje revizije ovoga standarda bili su komisija za standardizaciju pri brodogradnji i tvornica automobila — Maribor. Nacrt revizije je obradila železara »Sisak« (ing. Haramina Mladen), a predlog je obrađen u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju. Zainteresovane organizacije koje nisu primile ovaj predlog mogu ga na svoj zahtev dobiti od JZS, Beograd, pošt. fah 933.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI ISPITIVANJA VEŠTAČKE KOŽE NA BAZI PLASTIČNIH MASA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1. avgust 1971.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog iz oblasti ispitivanja veštačke kože na bazi plastičnih masa:

Predlog br. 9516 Plastične mase. Ispitivanje veštačke kože sa podlogom. Određivanje izduženja pri određenom opterećenju **JUS G.S2.705**

Nacrt predloga je pripremio »OHIS« — Skoplje.

Predlog je posebno umnožen i dostavljen na mišljenje i stavljanje primedaba zainteresovanim preduzećima i ustanovama.

Interesenti koji nisu dobili gore navedeni predlog mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, pošt. fah 933), sa zahtevom da im se tekst predloga naknadno dostavi.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI INDUSTRIJSKIH DIZALICA**

Krajnji rok dostavljanja primedbi 1. avgust 1971.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda iz oblasti industrijskih dizalica:

Predlog br. 9517 Kovane teretne kuke. Tehnički propisi isporuke za kovane teretne kuke **JUS M.D1.140**

Predlog br. 9518 Kovane teretne kuke. Kontrola i održavanje u pogonu **JUS M.D1.141**

Predlog br. 9519 Slobodno kovane teretne kuke. Obeležavanje **JUS M.D1.142**

Predlog br. 9520 Kovane teretne kuke. Otkovci jednokrake teretne kuke **JUS M.D1.143**

Predlog br. 9521 Kovane teretne kuke. Obrađene jednokrake teretne kuke **JUS M.D1.144**

Predlog br. 9522 Kovane teretne kuke. Otkovci dvokrake teretne kuke **JUS M.D1.145**

Predlog br. 9523 Kovane teretne kuke. Obrađene dvokrake teretne kuke **JUS M.D1.146**

Predlog br. 9524 Obli navoj za teretne kuke **JUS M.D1.147**

Predlozi standarda su umnoženi i dostavljeni na adresu izvesnog broja zainteresovanih preduzeća radi dostavljanja obrazloženih pismenih primedbi. Predloge ovih standarda pripremi je preduzeće »Litostroj« u zajednici sa Jugoslovenskim zavodom za standardizaciju.

Interesenti koji predloge nisu dobili mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša 54) sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI PLINSKIH APARATA ZA DOMAĆINSTVO**

Rok za dostavljanje primedbi: 1. avgust 1971.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlog jugoslovenskog standarda:

Predlog br. 9525 Štednjaci, pećnice i rešoi (kuvala) za domaćinstva, za propan-butan, gradski gas i zemni gas **JUS M.R4.610**

Predlog je izradilo preduzeće »Sloboda«, Čačak. Posle razmatranja od strane stručne komisije, predlog je redigovan u Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju i ovim se stavlja na javnu diskusiju.

Zainteresovane organizacije, koje nisu dobile tekst ovog predloga, mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (11001 Beograd, ulica Cara Uroša 54, poštanski pregradak 933) sa zahtevom da im se tekst predloga dostavi radi stavljanja eventualnih primedaba ili predloga za izmenu i dopunu. Zahtevi za slanje teksta mogu se dostaviti najkasnije do 30. juna 1971. godine.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI ŠINSKIH VOZILA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi je: 1. avgust 1971.

Ovim se stavljaju na javnu diskusiju sledeći predlozi standarda:

Predlog br. 9526	Pužaste opruge za šinska vozila. Oblik i mere ..	JUS P.F3.220
Predlog br. 9527	Pljosnate čelične šipke za pužaste opruge šinskih vozila. Oblik i mere	JUS C.K1.051
Predlog br. 9528	Karakteristike železničkih teretnih kola u režimu S odnosno SS	JUS P.P0.010
Predlog br. 9529	Niski kolosečni odbojnik za krnje industrijske i lučke koloseke. Oblik i mere	JUS P.B9.020

Predlozi standarda su umnoženi i dostavljeni na adresu izvesnog broja zainteresovanih preduzeća radi dostavljanja obrazloženih pismenih primedbi.

Interesenti koji ove predloge nisu dobili mogu se obratiti Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša br. 54, poštanski fah 933), sa zahtevom da im se predlozi naknadno dostave.

I Z M E N E

- U jugoslovenskim standardima JUS M.B1.510, 520, 530 objavljenim u Sl. listu SFRJ br. 47/67. i standardima JUS M.B1.515, 525, 530 objavljenim u Sl. listu SFRJ br. 12/69., u tački 2.2, prvi stav, dopisuje se rečenica: »Za vijke dužine l do 20 mm dozvoljen je navoj do glave«.
- U jugoslovenskom standardu JUS K.C1.005 objavljenom u Sl. listu br. 37/70., u tački 2.1, treći, četvrti i peti red zamenjuju se sa:
 - grupu brzoreznih čelika označenom slovnom oznakom SS, u koju ulaze: Č.6880, Č.6882, Č.7880 i
 - grupu brzoreznih čelika označenom slovnom oznakom HSS, u koju ulaze: Č.6881, Č.6980, Č.7680, Č.9681, Č.9682, Č.9683, Č. 9780.

Mole se imaoći ovih standarda da gore navedene izmene unesu u svoje primerke.

I S P R A V K A

U jugoslovenskom standardu JUS M.C3.506, objavljenom u Službenom listu SFRJ br. 3/1966. treba ispraviti:

- u tač. 5.361.1, str. 16, u tabeli »Oznake žlebova za uskočnik za kuglične ležaje«, u koloni 4 pod oznakom C, mesto reči »normalnom« treba da stoji »suprotnom«;
- u tač. 5.61, str. 20, u tabeli 10, mesto reči »Naročiti« treba da stoji »Posebni«.

Mole se korisnici ovog standarda da ove ispravke unesu u svoje primerke.

Iz Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži predloge preporuka, usvojene preporuke i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanima da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

ISO/TC 1 — Navoji

Preporuka ISO:

br. 1501 — »Minijturni ISO navoji«.

ISO/TC 2 — Vijci navrtke i pribor

Preporuke ISO:

br. 1478 — »Navoj za vijke za lim. Dimenzije u mm i inčima«,

br. 1479 — »Samourezni vijci za lim sa šestostranom glavom. Dimenzije u mm«,

br. 1480 — »Samourezni vijci za lim sa šestostranom glavom. Dimenzije u inčima«,

br. 1481 — »Samourezni vijci za lim sa sočivastom glavom. Dimenzije u mm i inčima«,

br. 1482 — »Samourezni vijci za lim sa upuštenom glavom u mm i inčima«,

br. 1483 — »Samourezni vijci sa upuštenom sočivastom glavom. Dimenzije u mm i inčima«.

Predlog preporuke ISO:

br. 2319 — »Mehaničke osobine elemenata za spajanje. Navrtke za koje su date vrednosti opitnog opterećenja sa nazivnom visinom $0,4d < 0,6d$ « (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2338 — »Cilindrične čivije, nekaljene. Metrička serija (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2339 — »Konične čivije, nekaljene. Metrička serija« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2340 — »Svornjaci. Metrička serija« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2341 — »Svornjaci sa glavom. Metrička serija« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2342 — »Uvrtni vijci. Metrička serija« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2343 — »Uvrtni vijci sa šestougaonom rupom. Metričke serije« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 4 — Kotrljajni ležaji

Preporuke ISO:

br. 355/VI — »Kotrljajni ležaji. Spoljne mere konično-valjanih ležaja. Deo VI. Metričke serije. Redovi veličina 31 i 32«,

br. 355/VII — »Kotrljajni ležaji. Spoljne mere konično-valjanih ležaja. Deo VII. Podsklopovi. Metričke serije. Redovi mera 30, 31 i 32«.

Predlog preporuke ISO:

br. 1978 — »Kotrljajni ležaji. Metričke serije. Granične mere zaobljenja ivice prstenova i najveći poluprečnik zaobljenja ivice provrta i naslona rukavca (Revizije ISO/R 582—1967)« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 10 — Crteži (opšti principi)

Predlozi preporuka ISO:

br. 2162 — »Tehnički crteži. Prikazivanje opruga« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2203 — »Tehnički crteži. Prikazivanje zupčanika« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 20 — Aero- i kosmonautika

Preporuka ISO:

br. 1509 — »Karakteristike trolnih prekidača sa dugmetom za opšte svrhe, primenjenih na vazduhoplovima« (rok za primedbe 1. V 1971).

Predlozi preporuka ISO:

br. 2155 — »Karakteristike električnih kablova otpornih prema vatri, za instalacije na vazduhoplovima (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2156 — »Metode ispitivanja električnih kablova otpornih prema vatri za instalacije na vazduhoplovima« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 24 — Sita, određivanje granulometrijskog sastava sejanjem i drugim metodama

Predlog preporuke ISO:

- br. 2194 — »Industrijska sita i rešeta. Nazivne mere rupa« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 26 — Bakar i bakarne legure

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2310 — »Revizija preporuke ISO/R 431-1965 — Elektrolitički bakar visoke provodljivosti. Oblici rafinerija« (rok za primedbe 1. VI 1971),
- br. 2311 — »Elektrolitički katodni bakar« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2337 — »Revizija preporuke ISO/R 197-1961 — Bakar, vezani bakar i bakarne legure. Označavanje i definicije. Deo I: Materijali« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi prerade nafte

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2049 — »Proizvodi prerade nafte. Određivanje obojenja« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2083 — »Proizvodi prerade nafte. Benzin. Određivanje sadržaja olova« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2160 — »Proizvodi prerade nafte. Korozija prema bakru. Ispitivanje na bakarnim trakama« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2176 — »Proizvodi prerade nafte. Masti za podmazivanje. Određivanje tačke kapanja« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2207 — »Proizvodi prerade nafte. Voskovi, uključujući petrolate. Određivanje tačke očvršćavanja«.

ISO/TC 34 — Poljoprivredni prehrambeni proizvodi

Preporuke ISO:

- br. 1211 — »Mleko. Određivanje sadržaja masti (Referentna metoda)«,
- br. 1735 — »Sir i topljeni sir. Određivanje sadržaja masti (Referentna metoda)«,
- br. 1737 — »Koncentrovano mleko zaslađeno i nezaslađeno. Određivanje sadržaja masti (Referentna metoda),
- br. 1840 — »Definicije stoke za klanje. Svinje za klanje«,

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2164 — »Mahunjače. Određivanje sadržaja glikozidcijanovodonične kiseline« (rok za primedbe 1. V 1971),

- br. 2170 — »Žitarice i mahunjače. Uzimanje uzoraka mlevenih proizvoda« (rok za primedbe 1. V 1971),

- br. 2171 — »Žitarice, mahunjače i njihovi proizvodi. Određivanje pepela« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 38 — Tekstil

Predlog preporuke ISO:

- br. 2181 — »Izmene preporuka ISO/R 105/I i R 105/IV — Ispitivanje postojanosti boje tekstila« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 43 — Akustika

Predlog preporuke ISO:

- br. 2204 — »Uputstvo za merenje buke i merenje njenog uticaja na čoveka« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2249 — »Akustika. Opis i merenje fizikalnih svojstava« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 45 — Gume

Preporuke ISO:

- br. 1306 — »Čađ u obliku zrna za gumarsku industriju. Određivanje nasipne mase«,
- br. 1310 — »Čađ za gumarsku industriju. uzimanje uzoraka iz pakovanih uzoraka«,
- br. 1435 — »Čađ za gumarsku industriju. Određivanje sadržaja sitnih čestica«,
- br. 1437 — »Čađ za gumarsku industriju. Određivanje ostatka na situ«,
- br. 1746 — »Gumena creva. Ispitivanje sabijanjem«,
- br. 1826 — »Vreme odležavanja gume od vulkanizacije do ispitivanja«,
- br. 1866 — »Čađ u obliku zrna za gumarsku industriju isporučena u rasutom stanju ili pakovana. Specifikacija za maksimalni sadržaj sitnih čestica«,
- br. 1867 — »Čađ za gumarsku industriju. Specifikacija za ostatak na situ«,
- br. 1868 — »Čađ za gumarsku industriju. Specifikacija za gubitak pri zagrevanju«,

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2230 — »Vulkanizirana guma. Uputstvo za skladištenje« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2231 — »Referentna atmosfera, atmosfera ispitivanja i metode kondicioniranja za gumirane tkanine i veštačke kože« (rok za primedbe 1. V 1971),

- br. 2251 — »Antistatička gumena obuća sa pojačanjem« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2252 — »Gumene čizme sa pojačanjem za upotrebu na niskim temperaturama«, (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2397 — »Gumena creva za zavarivanje i slične namene« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 46 — Dokumentacija

Preporuke ISO:

- br. 2145 — »Dokumentacija. Označavanje brojkama odeljaka pisanih dokumenata« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2146 — »Dokumentacija. Uputstva za biblioteke i centre za informacije i dokumentaciju« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 47 — Hemija

Preporuke ISO:

- br. 1695 — »Ortohlorotoluen, tehnički. Metode ispitivanja«,
- br. 1696 — »Parahlorotoluen, tehnički. Metode ispitivanja«,
- br. 1843 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje obojenja metodom po Hazenu«,
- br. 1844 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje gustoće na 20 °C«,
- br. 1845 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje krive destilacije«,
- br. 1846 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje kiselosti uz fenolftalein (Volumetrijska metoda)«,
- br. 1847 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje sadržaja karbonilnih jedinjenja «(Potenciometrijska metoda sa hidroksilaminhidrochloridom)«,
- br. 1848 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje hromnog broja u prisustvu merkurihlorida (II)«,
- br. 1849 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje sadržaja vode metodom po Karl Fišeru«,
- br. 1850 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje ukupnih alkohola (Volumetrijska metoda)«,
- br. 1851 — »Viši alkoholi, tehnički. Određivanje pepela (Gravimetrijska metoda)«,
- br. 1852 — »Viši alkoholi, tehnički. Probe obojenja sa sumpornom kiselinom«,
- br. 1869 — »Metilenchlorid. (Dihlormetan), tehnički. Metode ispitivanja«,
- br. 1870 — »Hloroform, tehnički. Metode ispitivanja«.

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2202 — »Tečni hlor, tehnički. Određivanje vode pomoću elektrolitičkog analizatora« (rok za primedbe 20. IV 1971),
- br. 2208 — »Fenol, 8-krezol, m-krezol i p-krezol, tehnički. Određivanje temperature kristalizacije posle sušenja pomoću molekularnog sita« (rok za primedbe 20. IV 1971),
- br. 2212 — »Trihloretilen, tehnički. Metode ispitivanja« (rok za primedbe 20. IV 1971),
- br. 2213 — »Perhloretilen, tehnički. Metode ispitivanja« (rok za primedbe 20. IV 1971).

ISO/TC 60 — Zupčanci

Predlog preporuke ISO:

- br. 2334 — »Cilindrični zupčanci za opšte mašinstvo. Standardni profil« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 61 — Plastične mase

Preporuke ISO:

- br. 1624 — »Plastične mase. Polivinilhloridne smole. Granulometrijska analiza prosejavanjem vodenim mlazom«,
- br. 1663 — »Plastične mase. Određivanje propustljivosti vodene pare krutih čelijskih plastičnih masa (pene-ekspandirani materijali)«,
- br. 1675 — »Plastične mase. Tečne smole. Merenje zapremine mase metodom piknometra«.

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2112 — »Plastične mase. Aminoplasti za oblikovanje. Osnove za specifikaciju« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2115 — »Plastične mase. Aminoplasti za oblikovanje. Osnove za specifikaciju« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 67 — Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2289 — »Pribor za rotaciono bušenje. Bušće šipke (cevi)« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2290 — »Pribor za rotaciono bušenje. Gornji i donji priključci« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 69 — Primena statističkih metoda

Preporuka ISO:

- br. 1786 — »Statistički termini i simboli. II serija«.

ISO/TC 70 — Definicije motora i mašina

Predlozi preporuka ISO:

- br. 932(2) — »Klipni motori sa unutrašnjim sagorevanjem« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 933(2) — »Klipni motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Označavanje cilindra« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2261 — »Klipni motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Raspored ručnih komandi. Smer rukovanja« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2276 — »Klipni motori sa unutrašnjim sagorevanjem. Definicije desnog i levog motora sa cilindrima u jednom bloku« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 72 — Tekstilne mašine i pomoćni uređaji

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2013 — »Tekstilne mašine. Sekcionalna vratila za osnovu za pletaće mašine. Promene oblika i položaja i dovođenje u ravnotežno stanje« (rok 1. V 1971.),
- br. 2090 — »Revizije preporuke ISO/R 112—1959. Tekstilne mašine. Cevke za unakrsno namotavanje. Polovina konusa 3° 31« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2187 — Tekstilne mašine. Mašine za pripremu za pređenje, predlice i končarice. Terminologija (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2205 — Tekstilne mašine. Sistem za razvlačenje na predioničkim mašinama. Terminologija (rok za primedbe 20. IV 1971).

ISO/TC 77 — Azbest-cementni proizvodi

Preporuka ISO:

- br. 1260 — »Uputstvo za korišćenje preporuke ISO/R 390—1964. Uzimanje uzoraka i kontrola azbestnocementnih proizvoda«.

ISO/TC 79 — Laki metali i njihove legure

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2119 — »Odlivci od legura magnezijum-cink-cirkonijum. Hemijski sastav« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2136 — »Aluminijum i aluminijumske legure bez termičke obrade. — Granične vrednosti mehaničkih osobina prema oznakama stanja« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 81 — Jedinствeni nazivi za pesticide

Predlog preporuke ISO:

- br. 2158 — »Jedinствeni nazivi za pesticide, IV dopunska lista« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 82 — Rudarstvo

Preporuke ISO:

- br. 1717 — »Bušenje stena. Bušeća šipka i bušeća kruna za rotaciono bušenje. Dimenzije priključaka«,
- br. 1718 — »Bušenje stena. Bušeća šipka i kruna za perkusivno bušenje«,
- br. 1719 — »Bušenje stena. Pribor za perkusivno bušenje dugačkih rupa. Specijalni navoj: 7/8-1 1/4 in (22—32 mm)«,
- br. 1720 — »Bušenje stena. Pribor za perkusivno bušenje dugačkih rupa. Specijalni navoj 1 1/2—2 in (38—51 mm)«,
- br. 1721 — »Bušenje stena. Pribor za perkusivno bušenje dugačkih rupa. Trapezni navoj 1 1/16 i 1 1/4 in (27. 32 mm)«,
- br. 1722 — »Bušenje stena. Pribor za perkusivno bušenje dugačkih rupa. Trapezni navoj: 1 1/2—2 1/2 in (38—64 mm)«.

ISO/TC 89 — Ploče od drveta i drugih lignoceluloznih vlaknastih materija

Predlog preporuke ISO:

- br. 2074 — »Slojevito drvo. Terminološki rečnik« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 91 — Površinski aktivna sredstva

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2130 — »Dopuna 1 preporuke ISO/R 862 — Površinski aktivna sredstva. Terminološki rečnik« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2131 — »Površinski aktivna sredstva. Uprošćena klasifikacija« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 96 — Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore

Predlog preporuke ISO:

- br. 2374 — »Kranovi, uređaji za dizanje i odgovarajuće grabilice. Preporučeni raspon opterećenja za sigurnost u radu« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 97 — Računske mašine i obrada informacija

Predlozi preporuka ISO:

- br. 2110 — »Terminalna oprema za podatke i oprema za prenošenje podataka. Protok razmene podataka. Numerizacija utikača kontenera« (rok za primedbe 1. V 1971),
- br. 2111 — »Postupak upravljanja prenošenja podataka nazivno od koda« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2195 — »Obrada informacija na smotaninim bušenim papirnim trakama« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 98 — Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija

Predlog preporuke ISO:

br. 2103 — »Propisana opterećenja za stambene i javne zgrade« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 106 — Materijal i proizvodi za zubarstvo

Predlog preporuke ISO:

br. 2157 — »Bušilice i turpije za zubarstvo. Naznačene dimenzije i označavanje radnog dela« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 107 — Obrada metalnih površina

Predlozi preporuka ISO:

br. 2177 — »Metalne prevlake. Merenje debljine. Kulometarska metoda anodnim rastvaranjem« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2178 — »Metalne prevlake. Merenje debljine prevlake. Magnetna metoda. Nemagnetne prevlake na osnovnom magnetičnom metalu« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2179 — »Elektrolitičke prevlake legure kalaj-nikl« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 110 — Vozila unutrašnjeg transporta

Predlozi preporuka ISO:

br. 2175 — »Točkići za vozila unutrašnjeg transporta i točkići za transport predmeta na malim odstojanjima. Terminološki rečnik « (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2184 — »Točkići za transport predmeta na malim odstojanjima. Mere pločica za pričvršćivanje točkića, sa 4 rupe za vijke« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 111 — Lanci za dizanje i njihove spojke i pribor

Predlozi preporuka ISO:

br. 2141 — »Kuke za dizalice. Opšte karakteristike« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2262 — »Alke za užad« (rok za primedbe 1. V 1971),

br. 2308 — »Kuke za dizanje kontenera kapaciteta do 30 t« (rok za primedbe 1. V 1971).

ISO/TC 118 — Zapreminski i turbokompresori

Predlog preporuke ISO:

br. 2151 — »Merenje buke od grupe motor-kompresor u vazduhu van radne prostorije uređaja« (rok za primedbe 1. V 1971).

INFORMACIJE ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO)

MILIONE RUBALJA GODIŠNJE UŠTEDE RUSIJI STANDARDI

U Sovjetskom Savezu standardizacijom se skoro svake godine omogućava ušteda od oko 1 500 miliona dolara, odnosno šest dolara po jednom čoveku, ženi ili detetu.

Ovaj zaključak bazira na zvaničnim brojkama koje je objavio Državni komitet Saveta ministara za standardizaciju, nacionalna organizacija Sovjetskog Saveza u Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju (ISO).

Najznačajnije uštede realizovala je standardizacija u oblasti mašinstva i sitnog alata (412 miliona \$) i energetske opreme (250 miliona \$).

Druge oblasti uključuju:

Hemija — 200 miliona \$

Merni instrumenti, kompjuteri itd. — 83 miliona \$

Radio, telefon, telegraf i elektronski uređaji — 66 miliona \$

Prehrambeni proizvodi — 55 miliona \$

Rudarstvo — 47 miliona \$

Građevinarstvo — 31 miliona \$

Aparati za domaćinstvo, sportska oprema itd — 19 miliona \$

Proizvodi nafte — 15 miliona \$

U mnogim slučajevima, međutim, uštede ostvarene standardizacijom manifestuju se u većem učinku, uštedi vremena i otklanjanju grešaka, kojima je praktično nemoguće odrediti novčanu vrednost.

Sovjetski Savez posredstvom Međunarodne organizacije za standardizaciju nastoji da, u interesu racionalizacije i razvoja međunarodne trgovine, uskladi svoje nacionalne standarde sa standardima ostaloga sveta.

KAKO DA SE IZBEGNU NESPORAZUMI PRI PISANJU DATUMA.....

U biltenu »Standardizacija« br. 3/1970, u rubrici »Informacije ISO« objavljeno je obaveštenje o pokretanju ovoga pitanja u okviru Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO.

Zemlje članice Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), iz celoga sveta, sporazumele su se da se o načinu pisanja datuma donesu standardni propisi. Na taj način će i početnici u administraciji imati udela u suzbijanju nepotrebnih smetnji u međunarodnom sporazumevanju.

A ovo se postiže

Primenom univerzalne metode pisanja datuma u opadajućem redu u svim pismima i dokumentima. Ovaj propis se odnosi samo na slučajeve primene numeričkog oblika pisanja datuma kod koga, u stvari, može doći do zabune.

Ako se oznaka za mesec piše slovima (čak i u skraćenom obliku) datum se može pisati prema želji npr.: 1. april 1971, april 1. 1971. ili 1971. april 1. Ovde nema dvosmislenosti, te prema tome nije potrebno donositi propis.

Međutim kada Amerikanac piše 4-1-1971 on time označava prvi april, dok bi Englez ili Norvežanin, na primer, smatrali da je reč o četvrtom januaru.

Pošto je ovo pitanje proučio sa svih aspekata, jedan komitet Međunarodne organizacije (ISO) sastavljen od pozvanih stručnjaka, predložio je opadajući red, a preporuka ISO/R 2014 u kojoj je ovo obrađeno usvojena je od strane 25 zemalja članica (Austrija, Belgija, Kanada, Cejlon, Francuska, Nemačka, Grčka, Mađarska, Indija, Italija, Japan, Severna Koreja, Južna Koreja, Holandija, Poljska, Portugalija, Južna Afrika, Španija, Švedska, Švajcarska, Tajland, U.A.R., Velika Britanija, SAD, Jugoslavija); četiri zemlje članice se nisu složile (Čehoslovačka, Irska, Norveška i Irak) a četiri zemlje su se uzdržale od glasanja (Australija, Danska, Novi Zeland i Turska).

Smatra se da opadajući red prikazivanja datuma ima znatno više prednosti od nedostataka. Treba napomenuti naročito sledeće:

- Iakoću sa kojom se datum može prikazati, u celini, kao numerička oznaka u svrstavanju i klasifikaciji (npr. u sistemima osiguranja i zdravstvene zaštite);
- aritmetičke obracune, naročito u pogledu primene u računarima;
- mogućnost da se ispuni red dodavanjem oznake za čas, minut i sekundu.

Tačnije, ISO preporučuje da kada se datum prikazuje brojkama prvi april 1971. godine piše: 1971.04.01.

Iz tehničkih razloga, kao znak za razmak preporučuje se primena crtice a ne tačke, crte ili razmaka.

Činjenica je da jedan standard ima svrhu tek onda kada je shvaćen i primenjen od strane najširih krugova. Zbog toga Međunarodna organizacija za standardizaciju sada želi da osigura saradnju onih ljudi iz svih krajeva sveta koji red pretpostavljaju haosu — i koji ne žele da izostave jedan važan datum zbog nesporazuma.

..... I OZNAČAVANJU SEDMICA U GODINI BROJKAMA

Drugi dokument, preporuka ISO/R 2015 predviđa usvojeni standard za označavanje sedmica u godini. Kalendarska sedmica je važna jedinica za planiranje i računovodstvo. Za isporuke i slične dokumente umesto datuma često se navodi redni broj nedelje u godini. Kako metode označavanja sedmica u godini brojkama, variraju od zemlje do zemlje, od velikog značaja je za međunarodnu razmenu i planiranje u industriji jednoobrazni sistem označavanja brojkama sedmica.

Kao zaključak, Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO), preporučuje da se u poslovnim i trgovačkim odnosima, ponedeljak (a ne nedelja) smatra kao prvi dan u sedmici. Preporuka ISO/R 2015 takođe preporučuje da sedmica sadrži sedam dana i da se sedmica podeljena na dva dela izmenom godina pripoji onoj godini u kojoj ta sedmica ima veći broj dana. Tako, iz praktičnih razloga, prva sedmica godine može početi najranije 29-og decembra a najkasnije 4-og januara.

(Service d'Information ISO, 2. mart 1971)

Izdavač: Jugoslovenski zavod za standardizaciju — Cara Uroša 54 — Beograd, telefon broj 634-322.

Odgovorni urednik: Slavoljub Vitorović, dipl. inž.

Cena pojedinom primerku din. 10. — Godišnja pretplata din. 80. — Pretplatu slati neposredno na adresu prodavnice Jugoslavenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Miloša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na žiro-račun br. 608-637-320-10

41

428/1971

700018604,4

COBISS

